ARREST VAN HET HOF (EERSTE KAMER)
VAN 8 OKTOBER 1974 [1]

Union syndicale — Service public européen — Brussel, Denise Massa en Roswitha Kortner tegen Raad van de Europese Gemeenschappen

Zaak 175-73

Samenvatting

Ambtenaren — Beroepsverenigingen — Bevoegdheid tot het optreden in rechte — Grenzen

(EEG-Verdrag, art. 173 en 179; Statuut van het Hof, art. 37; Statuut van de ambtenaren, art. 24 b, 90 en 91)

De in artikel 24 bis van het Ambtenarenstatuut erkende vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen brengt niet slechts het recht voor ambtenaren en personeelsleden mee om vrijelijk verenigingen hunner keuze op te richten, maar ook voor deze verenigingen om ter behartiging van de beroepsbelangen van hun leden elke rechtmatige activiteit te ontplooien, met name door het optreden in rechte.

Aldus is een deugdelijk gekwalificeerde beroepsvereniging gerechtigd, krachtens artikel 173, tweede alinea, van het EEG-Verdrag beroep in te stellen tot nietigverklaring van tot haar gerichte beschikkingen alsmede zich te voegen in voor het Hof aanhangige rechtgedingen onder de in artikel 37 van het Statuut van het Hof genoemde voorwaarden.

Daarentegen kan een rechtstreeks beroep van een beroepsvereniging niet worden toegelaten in het kader van de klacht- en beroepsprocedure van de artikelen 90 en 91 van het Ambtenarenstatuut, welke uitsluitend is opgezet met het oog op individuele geschillen.

In de zaak 175-73

UNION SYNDICALE — SERVICE PUBLIC EUROPÉEN TE BRUSSEL, MEJUFFROUW DENISE MASSA, MEVROUW ROSWITHA KORTNER, ECHTGENOTE VAN SCHOTS, ambtenaren van de Raad van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door M. Grégoire, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel, Camille Lemonnierstraat 68 te Brussel 1060, domicilie gekozen hebbende te

1 — Procestaal: Frans.

Luxemburg ten kantore van T. Biever, advocaat aldaar, 83, boulevard Grande-Duchesse Charlotte,

verzoeksters,

tegen

RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN TE BRUSSEL,

ten deze vertegenwoordigd door G. Lesort, juridisch adviseur bij het Secretariaat-generaal van de Raad te Brussel, bijgestaan door A. Sacchettini, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij P. Lamoureux, juridisch adviseur van de Commissie der Europese Gemeenschappen, 4, boulevard Royal,

verweerder,

betreffende verzoek tot nietigverklaring van de besluiten van de Raad van 22 december 1972, bekendgemaakt op 3 januari 1973, houdende benoeming van de heren R. Brisaer en Ch. Goetz op administrateursposten van de rang A 6, van alle overige daarmee verband houdende besluiten alsmede van het stilzwijgend besluit tot afwijzing van de klachten van verzoeksters,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: R. Lecourt, President, A. M. Donner en M. Sørensen, Kamerpresidenten, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars (rapporteur), P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh en A. J. Mackenzie Stuart, Rechters,

Advocaat-Generaal: G. Reischl
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten en de door partijen tijdens de schriftelijke behandeling voorgedragen argumenten kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

De Union syndicale is een vakvereniging van ambtenaren en personeelsleden van de Europese instellingen en organen te Brussel, met statuten die op 25 januari 1973 zijn vastgesteld en op dezelfde datum in werking zijn getreden.

Verzoeksters Massa en Kortner zijn ambtenaressen bij het Secretariaat-generaal van de Raad. Eerstgenoemde is op 1 mei 1971 in dienst getreden en op 1 januari 1972 tot ambtenaar van de rang A 7 benoemd; de tweede verzoekster is op 1 september 1958 in dienst getreden en op 1 augustus 1972 bevorderd tot ambtenaar van de rang B 3.

Verweerder gaf op 8 augustus 1972 kennis van twee vacatures, nrs. 84/72 en 86/72 d.d. 7 augustus 1972, voor respectievelijk drie en twee administrateursposten van de rang A6 in de loopbaan A 7/A 6.

Bij besluiten van 22 december 1972, bekendgemaakt op 3 januari 1973, benoemde verweerder op twee van deze posten, de een genoemd in kennisgeving nr. 86/72 en de andere in kennisgeving nr. 84/72, respectievelijk de heren R. Brisaer en Ch. Goetz, beiden ambtenaar in de rang B1, die aldus bij bevordering overgingen van categorie B naar categorie A.

Toen de klachten die verzoeksters overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut hadden ingediend, onbeantwoord bleven, stelden zij op 22 oktober 1973 het onderhavige, bij het Hof van 24 oktober 1973 ingeschreven beroep in. Als middel wordt in hoofdzaak aangevoerd schending van de artikelen 29, lid 1, 29, lid 2, en 45, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen op grond dat aan de litigieuze benoemingen geen vergelijkend onderzoek was voorafgegaan, terwijl zodanige procedure de regel is (schending van artikel 29, lid 1), waarvan slechts in uitzonderingsgevallen en onder voorwaarden waaraan in casu niet is voldaan kan worden afgeweken, met name echter niet bij aanwerving binnen de instelling voor ambten waarvoor geen bijzondere kundigheden vereist zijn (schending van artikel 29, lid 2), en in ieder geval niet bij overgang van een ambtenaar van de categorie B naar de categorie A (schending van artikel 45, lid 2). Bovendien zou artikel 29, lid 2, nog zijn geschonden, omdat gebruik van deze bepaling, voorzover in casu toelaatbaar, slechts mogelijk zou zijn, indien de kennisgeving van vacature of een later besluit hierin had voorzien en de toepassing van een aanwervingsprocedure zonder vergelijkend onderzoek deugdelijk was gemotiveerd.

Bij memorie van 27 november 1973 wierp de Raad een exceptie van niet-ontvankelijkheid op met verzoek aan het Hof van Justitie overeenkomstig artikel 91, paragraaf 1, van het Reglement voor de procesvoering daarop uitspraak te doen zonder op de zaak ten principale in te gaan.

Verzoeksters concluderen tot verwerping van de exceptie.

Bij beschikking van 13 februari 1974 heeft het Hof (Eerste Kamer) met toepassing van artikel 95, paragraaf 2, van het

Reglement voor de procesvoering besloten de zaak naar het Hof in voltallige zitting te verwijzen.

Het Hof in voltallige zitting heeft besloten uitspraak te doen op de exceptie zonder daarbij op de zaak ten principale in te gaan.

Het Hof heeft, op rapport, van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, tevens besloten af te zien van instructiemaatregelen.

II — Conclusies van partijen inzake de opgeworpen exceptie

De Raad concludeert dat het den Hove behage:

het beroep, in voege als ingesteld door de Union Syndicale — Service public européen, en door de andere verzoeksters voorzover beogende zich ten deze in het verzoek te betrekken als bestuurslid of lid van genoemde Union Syndicale, niet-ontvankelijk te verklaren.

Ten antwoord op de incidentele memorie wordt geconcludeerd:

1. *door verzoeksters Massa en Kortner* dat het den Hove behage:
   a) aan hen akte te verlenen dat zij in eigen naam en ten dienste van hun eigen belangen hun beroep hebben ingesteld en voortzetten;
   b) mitsdien te verstaan dat tegen hun beroep enige exceptie van niet-ontvankelijkheid niet wordt en niet kan worden opgeworpen.
2. *door verzoekster de Union syndicale* dat het den Hove behage:
   — de exceptie van niet-ontvankelijkheid te verwerpen.
3. *door alle verzoeksters gezamenlijk* dat het den Hove behage:
   — het beroep ontvankelijk te verklaren,
   — voortzetting van de behandeling ten principale te gelasten.

III — Middelen en argumenten van partijen ten aanzien van de exceptie van niet-ontvankelijkheid

1. De Raad merkt in de eerste plaats op dat het Hof van Justitie ingevolge artikel 179 van het EEG-Verdrag bevoegd is „uitspraak te doen in elk geschil tussen de Gemeenschap en haar personeelsleden", terwijl artikel 91 van het Statuut van de ambtenaren bepaalt dat het Hof bevoegd is uitspraak te doen in elk geschil „tussen de Gemeenschappen en een van de in dit statuut bedoelde personen, dat betrekking heeft op de wettigheid van een besluit waardoor deze persoon zich bezwaard acht in de zin van artikel 90, lid 2". De Union syndicale is echter noch een personeelslid in de zin van artikel 179, noch een van de „in dit statuut bedoelde personen" hetgeen slechts een wat ruimere interpretatie van het begrip personeelslid is om ook diegenen te omvatten die — hoewel nog geen personeelslid — de in het Statuut voorgeschreven procedures doorlopen om personeelslid te worden.

2. Ofschoon artikel 24 bis van het Statuut de ambtenaren het recht van vereniging toekent, kunnen vakverenigingen op grond van dit artikel niet worden beschouwd als „in het statuut bedoelde personen". Het bevestigt het recht van vereniging van de ambtenaren, maar niet het recht van de vakverenigingen om in rechtsgedingen ten gunste van de ambtenaren op te treden.

De formele wil van de Raad als wetgevend orgaan om de vakverenigingen het recht te ontzeggen in statutaire aangelegenheden in rechte op te treden, blijkt uit de weigering van de Raad een door het Parlement voorgestelde wijziging van artikel 24 bis van het Statuut van de ambtenaren over te nemen, luidende: „Wanneer de Gemeenschap in een geding voor het Hof van Justitie partij is tegenover één van de in deze verordening bedoelde personen, kan de vak- of beroepsorganisatie waarbij deze persoon

is aangesloten in het geding tussenkomen, indien het algemeen belang van het personeel zodanige tussenkomst rechtvaardigt".

De Raad wijst er voorts op dat luidens artikel 91 van het Statuut de verzoeker zich door het bestreden besluit bezwaard moet achten, aan welke voorwaarde in casu niet is voldaan. Het moet een besluit zijn dat rechtstreeks raakt aan de rechtspositie van de betrokkenen. Als bezwarende handeling kan niet worden beschouwd een handeling die raakt aan het belang dat iedere ambtenaar heeft bij de eerbiediging van de voorschriften van het Statuut in het algemeen.

3. Weliswaar kunnen beroepsorganisaties in een aantal Lid-Staten worden erkend als bevoegd om alle belangen van hun leden te vertegenwoordigen, doch een dergelijke erkenning is gebonden aan beperkende voorwaarden en is slechts op beperkte schaal toegestaan. Anderzijds verschillen de wetgeving en de rechtspraak in de Lid-Staten dermate dat men niet kan spreken van een algemeen rechtsbeginsel, dat in alle Lid-Staten wordt erkend en daardoor de gelding krijgt van een communautaire regel die bindend is voor de instellingen, en in het bijzonder voor het Hof als rechtsprekend orgaan.

Trouwens, ook al zou het recht van de beroepsorganisaties het optreden in rechte om de wettigheid van een besluit van de administratie te betwisten, in alle Lid-Staten gelijkelijk zijn erkend, dan nog zou voor de gelding ervan in de communautaire rechtsorde moeten kunnen worden aangetoond dat de communautaire wetgever deze vraag niet ontkennend heeft beantwoord — hetgeen in casu wel het geval is —.

4. Ten slotte betoogt de Raad dat ingevolge artikel 9, lid 3, van het Statuut de behartiging van de belangen van het personeel uitsluitend in handen is gesteld van het Personeelscomité en in bepaalde gevallen van de vertegenwoordigers daarvan in de paritaire commissie.

Het Hof heeft in zijn beschikking van 14 november 1963 (zaak 15-63, Lassalle t. Europees Parlement, Jurispr. 1964, blz. 103) een recht tot tussenkomst van het Personeelscomité niet erkend; a fortiori kan dit niet anders zijn voor de vakverenigingen. Deze vertegenwoordigen slechts een gedeelte van het personeel, zodat zij niet ontvankelijk zijn in een beroep tegen een individueel besluit, dat hen als zodanig niet bezwaart en waartegen zij niet kunnen opkomen in zoverre als het bezwarend is voor het gehele personeel der Gemeenschappen.

5. Verzoeksters — tevens verweersters tegen de exceptie van niet-ontvankelijkheid — antwoorden hierop het volgende.

6. Zij merken allereerst op dat deze exceptie slechts betrekking kan hebben op het beroep van de Union syndicale, daar mejuffrouw Massa en mevrouw Kortner beroep hebben ingesteld in eigen naam, voor eigen rekening en uit eigen belang.

7. Wat voorts het recht van beroep van de vakorganisaties voor het Hof van Justitie en het door hen aan te tonen belang bij een actie betreft, betogen verzoeksters ten aanzien van het eerste punt dat dit recht voortvloeit uit de algemene rechtsbeginselen, zodat het slechts kan worden beperkt door teksten die op dit punt geen twijfel laten bestaan.

Rechtspersoonlijkheid brengt noodzakelijkerwijs de bevoegdheid mee om in rechte op te treden en de Raad betwist niet dat de Union syndicale rechtspersoonlijkheid heeft. De vakorganisaties voldoen overigens aan alle eisen voor rechtspersoonlijkheid, zoals neergelegd in 's Hofs jurisprudentie, namelijk autonomie en eigen verantwoordelijkheid (beschikking van 14 november 1963, zaak 15-63, Lassalle t. Europees Parlement, Jurispr. 1964, blz. 107). Dit is nu juist wat hen onderscheidt van de Personeelscomités, zodat het door de Raad aan genoemde beschikking van 14 november 1963 ontleende *argument a fortiori* niet opgaat.

8. De erkenning van de bevoegdheid van vakverenigingen om in rechte op te

treden, gevoegd bij het feit dat het Hof van Justitie als enige rechterlijke instantie bevoegd is kennis te nemen van geschillen tussen het personeel en de instellingen en het feit dat de verdediging der beroepsbelangen van het personeel nu juist de bijzondere taak van de vakverenigingen is, leidt tot de conclusie dat de vakorganisaties in beginsel het recht van beroep voor het Hof van Justitie hebben en behoren te hebben. Dit recht van beroep, in het bijzonder in statutaire aangelegenheden, vloeit tevens voort uit het recht van de Lid-Staten en vormt derhalve een algemeen rechtsbeginsel dat van toepassing is in de communautaire rechtsorde.

9. Uit voorgaande overwegingen volgt dat, bij ontbreken van andersluidende teksten het recht van beroep van de vakverenigingen bij het Hof van Justitie moet worden erkend; zodanige teksten zijn er echter niet.

Noch artikel 179 van het Verdrag, noch artikel 91 van het Statuut van de ambtenaren kunnen in die zin worden uitgelegd. De term „personeelsleden" in artikel 179 mag niet restrictief worden opgevat, zoals blijkt uit artikel 91 van het Statuut dat deze term heeft vervangen door de woorden „in het statuut bedoelde personen", juist om de term personeelsleden uit te breiden tot personen die daaronder stricto sensu niet vallen (arrest van 31 maart 1965, zaak 23-64, Vandevyvere t. Europees Parlement, Jurispr. 1965, blz. 207). Daarom is het evenzeer gewettigd om door de instellingen erkende vakverenigingen, die tot taak hebben in het kader van het Statuut de beroepsbelangen van het personeel te verdedigen, als „in het statuut bedoelde personen" te beschouwen. Wanneer de vakverenigingen in rechte optreden, is het trouwens juist het beroepsrecht van de ambtenaren dat zij doen gelden.

10. De vermelding van vak- of beroepsorganisaties in artikel 24 bis van het Statuut kan niet, zoals de Raad beweert, ieder rechtsgevolg missen; zij impliceert noodzakelijkerwijze het bestaan van de vakverenigingen, hun statutaire bestaansrecht en de mogelijkheid tot het vervullen van hun bijzondere taak. Het krachtens artikel 65 van het Statuut genomen besluit van de Raad van 21 maart 1972 inzake het stelsel van aanpassing van de bezoldigingen verleent volgens verzoeksters de vakbonden *het recht* bepaalde inlichtingen te ontvangen, hetgeen eveneens in tegenspraak is met de bewering van de Raad „dat het feit dat de vakbonden in het Statuut worden genoemd niet meebrengt dat zij daaraan rechten kunnen ontlenen of aan verplichtingen worden onderworpen".

Ten slotte beroept de Raad zich tevergeefs op zijn weigering om de door het Parlement voorgestelde wijziging van artikel 24 bis van het Statuut in aanmerking te nemen, die betrekking had op het recht van tussenkomst van de vakorganisaties bij het Hof van Justitie. De weigering zou blijkens de inleidende nota van de werkgroep *Statuut* van de Raad (bijlage II bij de opmerkingen van verzoeksters) zijn ingegeven door de wens om niet „via het statuut bepalingen te geven op het gebied van de procesvoering voor het Hof van Justitie".

11. Ten aanzien van het door een vakorganisatie aan te tonen belang merken verzoeksters op dat, wanneer men aanneemt dat de vakorganisaties in rechte mogen optreden en beroep in statutaire aangelegenheden kunnen instellen, een collectief belang voldoende moet zijn om een vakvereniging de hoedanigheid te verlenen nietigverklaring van een besluit van de administratie te vorderen. In het onderhavige geval is de vraag of, en in hoeverre, een vereniging van personen uit hoofde van het collectief belang kan optreden bij individuele benadeling van enkelen harer leden.

12. In de eerste plaats kan het collectief belang worden geschaad door individuele besluiten, indien daarbij inbreuk wordt gemaakt op het door de vakvereniging nagestreefde doel en zulks door de vakvereniging wordt ervaren als aan-

tasting van het goed dat zij beoogt te verdedigen of bevorderen. In casu gaat het om het respecteren van het uitzonderingskarakter van de procedure van artikel 29, lid 2, van het Statuut.

Dit uitzonderingskarakter is een fundamenteel beginsel, waarvan miskenning, afgezien van individuele gevolgen, een zaak van algemeen belang is. De vakvereniging kan niet werkloos toezien hoe een situatie wordt geschapen die, bij bezegeling door het Hof, als precedent alle normale regels voor de aanwerving en bevordering op losse schroeven zou zetten.

13. Het collectief belang kan eveneens worden geschaad, wanneer een individueel besluit bepaalde gevolgen kan hebben, zij het eerst in de toekomst, voor een aantal niet te identificeren aangeslotenen bij de vereniging die nietigverklaring vordert. Verzoeksters wijzen in dit verband op de rechtspraak van de Belgische Raad van State (arrest van 12 juli 1967, nr. 12521/67, Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel, verzameling arresten en adviezen van de Raad van State 1967, blz. 752), die overigens aansluit bij de mening van vele schrijvers, vooral in Frankrijk. De gewraakte bevorderingen kunnen in casu schade toebrengen aan de materiële en morele belangen van een onbepaald aantal leden van de Union syndicale, evenals van andere ambtenaren die in de toekomst zouden kunnen worden geconfronteerd met eenzelfde toepassing van artikel 29, lid 2, van het Statuut als thans in de bestreden besluiten.

14. Meer subsidiair merken verzoeksters op dat zelfs al zou de vakvereniging als zodanig niet-ontvankelijk zijn in haar beroep, zij zich niettemin mag voegen in het beroep van enkelen harer leden die door de bestreden besluiten zijn benadeeld.

Ten slotte menen verzoeksters dat voor de uitspraak over de ontvankelijkheid van het beroep niet behoeft te worden onderzocht of de Union syndicale een respresentatief karakter heeft.

Men kan van de Union niet eisen dat zij in concreto aantoont dat zich onder haar leden ambtenaren bevinden die door de individuele besluiten daadwerkelijk zijn benadeeld. In ieder geval zijn verzoeksters, mejuffrouw Massa en mevrouw Kortner, lid van de Union syndicale en in feite benadeeld.

Evenmin is het beroepsrecht van de eerste verzoekster afhankelijk te stellen van de voorwaarde dat de handeling slechts schade toebrengt aan leden van de Union syndicale, noch uiteraard van de voorwaarde dat alle Europese ambtenaren deel uitmaken van deze organisatie.

Overwegende dat partijen tijdens de mondelinge behandeling op 21 maart 1974 de in de schriftelijke procedure voorgedragen argumenten hebben toegelicht.

Overwegende dat de Advocaat-Generaal ter terechtzitting van 8 mei 1974 conclusie heeft genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat de „Union syndicale — Service public européen — Bruxelles" te zamen met mejuffrouw Denise Massa en mevrouw Roswitha Kortner, ambtenaressen bij de Raad der Europese Gemeenschappen, op 22 oktober 1973 beroep overeenkomstig de artikelen 90 en 91 van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen heeft ingesteld tot nietigverklaring van zowel de besluiten tot benoeming van de heren C. Goetz en R. Brisaer op admi-

nistrateursposten van de rang A6, bedoeld in de kennisgevingen van vacatures nrs. 84/72 en 86/72, als de voordien genomen besluiten ter voorbereiding van die benoemingen, en het stilzwijgend besluit tot afwijzing van de door genoemde verzoeksters op 26 en 27 maart 1973 ingediende klachten, strekkende tot intrekking van de bestreden besluiten;

2 dat de Raad bij memorie van 27 november 1973 een exceptie van niet-ontvankelijkheid van het beroep heeft opgeworpen met verzoek aan het Hof daarop uitspraak te doen zonder op de zaak ten principale in te gaan;

3 dat de Eerste Kamer van het Hof, tot wier kennisneming het geschil ingevolge artikel 95, paragraaf 1, van het Reglement voor de procesvoering behoort, bij beschikking van 13 februari 1974 de zaak heeft verwezen naar het Hof in voltallige zitting;

4 dat het Hof overeenkomstig artikel 91 van het Reglement voor de procesvoering heeft besloten uitspraak te doen op de exceptie zonder op de zaak ten principale in te gaan;

5 Overwegende dat met betrekking tot de ontvankelijkheid van het beroep onderscheid dient te worden gemaakt tussen het verzoek van de Union syndicale en dat van de twee andere verzoeksters;

6 dat laatstgenoemden immers stellen in eigen naam en ter verdediging van hun eigen belangen op te treden en niet als leden of bestuursleden van eerste verzoekster;

Ten aanzien van de Union syndicale

7 Overwegende dat de Raad in de eerste plaats betoogt dat het verzoekende vakverbond noch een „personeelslid" in de zin van artikel 179 van het Verdrag, noch een „in dit statuut bedoeld persoon" in de zin van artikel 91 van het Statuut van de ambtenaren is, zodat diens beroep niet-ontvankelijk moet worden verklaard;

8 dat de Raad in de tweede plaats betoogt dat het recht van de vakorganisaties om ter behartiging van de collectieve belangen van het personeel in rechte op te treden en uit dien hoofde de wettigheid van administratieve handelingen te be-

twisten, niet kan worden beschouwd als een door de Lid-Staten erkend algemeen rechtsbeginsel, dat zich in de communautaire rechtsorde moet doen gelden;

9 Overwegende dat de ambtenaren volgens artikel 24 bis van het Ambtenarenstatuut het recht van vereniging hebben en met name lid kunnen zijn van vak- of beroepsorganisaties van Europese ambtenaren;

10 dat het verzoekende vakverbond een vereniging is die een belangrijk aantal ambtenaren en personeelsleden van de te Brussel gevestigde communautaire instellingen en organen omvat, en dat er geen reden is aan zijn representativiteit te twijfelen;

11 dat, volgens zijn statuten, zijn interne structuur geëigend is het de nodige autonomie te verlenen om in rechtsbetrekkingen als een verantwoordelijke eenheid op te treden;

12 dat de instellingen der Gemeenschappen het bij onderhandelingen over problemen betreffende de collectieve personeelsbelangen als gesprekspartner heeft erkend;

13 dat bijgevolg aan het verzoekende vakverbond niet de bevoegdheid kan worden ontzegd om in rechte op te treden;

14 Overwegende dat de in artikel 24 bis van het Ambtenarenstatuut erkende vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen volgens de algemene beginselen van het arbeidsrecht niet slechts het recht voor ambtenaren en personeelsleden meebrengt om vrijelijk verenigingen hunner keuze op te richten, maar ook voor deze verenigingen om ter behartiging van de beroepsbelangen van hun leden elke rechtmatige activiteit te ontplooien;

15 dat het optreden in rechte deel uitmaakt van de middelen die ter beschikking van deze verenigingen staan;

16 dat in de communautaire rechtsorde de uitoefening van dit recht evenwel is onderworpen aan de voorwaarden, die worden bepaald door het systeem der in de Gemeenschapsverdragen geregelde beroepsmogelijkheden;

17 dat aldus een deugdelijk gekwalificeerde beroepsvereniging gerechtigd is, krachtens artikel 173, tweede alinea, van het EEG-Verdrag beroep in te stellen tot nietigverklaring van beschikkingen die in de zin van deze bepaling tot haar zijn gericht;

18 dat daarentegen een rechtstreeks beroep niet kan worden toegelaten in het kader van de judiciële acties, bedoeld in de artikelen 90 en 91 van het Statuut van de ambtenaren, in voege als deze bepalingen uitvoering geven aan artikel 179 van het EEG-Verdrag en de overeenkomstige artikelen van het EGKS- en EGA-Verdrag;

19 dat, hoewel artikel 179 als grondslag zou kunnen dienen voor een systeem ter berechting van niet alleen individuele, maar ook collectieve geschillen tussen de Gemeenschap en haar personeelsleden, de klacht- en beroepsprocedure van de artikelen 90 en 91 van het Statuut niettemin uitsluitend is opgezet met het oog op individuele geschillen;

20 dat onder deze omstandigheden het in artikel 91 bedoelde beroep slechts openstaat voor ambtenaren en personeelsleden;

21 dat daarentegen artikel 37, tweede alinea, van 's Hofs Statuut de mogelijkheid tot interventie opent voor eenieder die aannemelijk maakt een rechtmatig belang te hebben bij de beslissing van een voor het Hof aanhangig rechtsgeding, met inbegrip van die bedoeld in artikel 91 van het Ambtenarenstatuut;

22 dat aldus, onder de onderhavige omstandigheden feitelijk en rechtens, het Hof niet bevoegd is een door een beroepsvereniging in het kader van artikel 91 van het Ambtenarenstatuut ingesteld rechtstreeks beroep in aanmerking te nemen;

23 dat het beroep bijgevolg niet-ontvankelijk dient te worden verklaard voorzover het is ingesteld door de eerste verzoekster;

Ten aanzien van verzoeksters Massa en Kortner

24 Overwegende dat het geding, voorzover aanhangig gemaakt door de tweede en derde verzoekster, naar de Eerste Kamer van het Hof wordt terugverwezen;

Ten aanzien van de kosten

25 Overwegende dat ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten moet worden verwezen;

26 dat evenwel, gelet op het algemeen belang van de gestelde vraag, termen aanwezig zijn deze kosten ten aanzien van de eerste verzoekster te compenseren en de beslissing dienaangaande voor het overige aan te houden;

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende:

1. **verklaart het beroep, voorzover ingesteld door de eerste verzoekster, niet-ontvankelijk;**

2. **compenseert de door deze verzoekster gemaakte kosten;**

3. **verwijst de zaak voor het overige terug naar de Eerste Kamer van het Hof.**

Lecourt Donner Sørensen Monaco Mertens de Wilmars
Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op acht oktober negentienhonderdvierenzeventig.

De Griffier
A. Van Houtte

De President
R. Lecourt